

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування комунальної установи
«Харківський геріатричний пансіонат ветеранів праці»
Харківської обласної ради**

03.02.2025

м. Харків, 2025

I. ВСТУП

У межах реалізації проєкту «Регіональні групи національного превентивного механізму», що здійснюється Секретаріатом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини з метою апробації моделі автономної роботи громадських моніторів у складі регіональних груп під час здійснення повторних відвідувань національного превентивного механізму до місць несвободи, 03.02.2025 регіональною групою НПМ Харківської області (далі – РГ НПМ) здійснено відвідування комунальної установи «Харківський геріатричний пансіонат ветеранів праці» Харківської обласної ради (далі – пансіонат, заклад).

Відвідування здійснювали члени РГ НПМ:

Деркач Діана Віталіївна, представник громадської організації (керівник РГ НПМ);

Ключарьов Костянтин Олегович, представник громадської організації;

Ісянов Антон Русланович, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Пансіонат знаходиться за адресою: вул. Ігоря Муратова, 7, м. Харків, Харківський р-н, Харківська обл., 61177.

Керівник закладу – Баєв Борис Єгорович.

Згідно з Положенням про комунальну установу «Харківський геріатричний пансіонат ветеранів праці» Харківської обласної ради, затвердженим головою Харківської обласної ради, пансіонат є стаціонарною установою загального типу для постійного проживання людей похилого віку та осіб з інвалідністю, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, соціально-побутового і медичного обслуговування, соціальних послуг та комплексу реабілітаційних заходів.

Пансіонат розрахований на перебування 350 осіб. На день відвідування в закладі перебували 330 осіб, з яких 150 чоловіків і 180 жінок. З них: 182 ліжкових хворих, 58 маломобільних осіб, 96 особам встановлена група інвалідності, 133 внутрішньо переміщені особи, 7 недієздатних осіб (1 особа перебуває під опікою закладу).

За 2024 рік у пансіонаті померло 111 осіб (причиною смерті здебільшого є хронічна серцево-судинна недостатність та хронічна церебро-васкулярна недостатність, церебральний атеросклероз).

За період з 01.01.2025 по 03.02.2025 у пансіонаті померло 10 осіб (причиною смерті здебільшого є хронічна серцево-судинна недостатність та хронічна церебро-васкулярна недостатність, церебральний атеросклероз).

Штатна чисельність працівників закладу складає 185,5 шт. од., а також 13,5 шт.од. вакантні.

Пансіонатом отримано Ліцензію (№02/2802-М) Міністерства охорони здоров'я України на медичну практику.

У 2024 році на рахунки загального фонду закладу надійшло 45 362 817 грн. А також благодійна допомога надійшла на рахунки закладу у сумі 6 786 982 грн.

Загальний фонд пансіонату на 2025 рік затверджено у розмірі 51 870 270 грн та спеціальний фонд у розмірі 14 856 128 грн, що разом становить 66 726 398 грн.

Витрати у 2024 році на одного підопічного в день становили 101,28 грн на харчування та 23,29 грн на медикаменти.

Планові витрати у 2025 році на харчування на одного мешканця в день у закладі складають 109,82 грн, витрати медикаментів на одного підопічного в день складають 20,28 грн.

Територія пансіонату огорожена та доглянута, вхід і вихід здійснюється через пропускний пункт. На території закладу висаджені дерева, квіткові клумби та наявні облаштовані зони для відпочинку. Поряд з пансіонатом є зупинка громадського транспорту (фото 1, 2).

У корпусах пансіонату функціонує харчоблок, медичне відділення, бібліотека, актові зали, пральня. Крім того, на території установи розташовані господарський корпус, морг, овочесховище, каплиця.

Будівля пансіонату обладнана автоматичною пожежною сигналізацією, наявні схеми евакуації на кожному поверсі. Вікна на першому поверсі закладу заграбовані, проте там знаходяться кабінети адміністрації та медична частина.

У закладі організовано чотириразове харчування підопічних, у тому числі дієтичне, з урахуванням стану здоров'я осіб, що проживають в пансіонаті, в межах натуральних норм харчування. Розподіл за дієтичними столами відбувається згідно з записами в історії хвороби підопічних. Наявне перспективне меню. До харчоблоку ведуть два окремих входи. Харчування підопічних здійснюється в одну зміну.

Приміщення харчоблоку перебуває в належному санітарно-гігієнічному стані. Робочі поверхні та посуд чисті. Працівники, які залучені до робіт в харчоблоці, вчасно проходять медичні огляди, що підтверджено відповідними записами в особистих медичних книжках. Наявні та ведуться журнал здоров'я працівників харчоблоку, бракеражний журнал, журнал добових проб. Добові проби зберігаються у визначеному порядку (фото 3).

Підопічні проживають у двох п'ятиповерхових корпусах, з яких житлових поверхів по чотири в кожному. Для безперешкодного пересування мешканців та маломобільних осіб головний корпус пансіонату обладнаний сучасними ліфтами та пандусом (фото 4, 5).

Пансіонат має централізоване водопостачання (гаряче, холодне), водовідведення пансіонату центральне від міських мереж Холодногірського району міста Харків, теплопостачання від теплових мереж КП «Харківські теплові мережі». Температура у житлових кімнатах становить 22-24 градусів по Цельсію.

В кімнатах проживають від 1 до 2 людей. У житлових кімнатах вікна не заграбовані. Усі кімнати облаштовані індивідуальними кнопками виклику персоналу. Санітарний стан кімнат, постільної білизни та одягу підопічних задовільний.

Підопічні забезпечені твердим та м'яким інвентарем. У деяких житлових кімнатах є телевізори, комп'ютери та інша побутова техніка.

Підопічні користуються власними речами, в тому числі мобільними телефонами, ноутбуками.

В будівлі облаштовано кімнати для персоналу, прийому їжі, санітарні вузли, ізолятор (який знаходиться в стані ремонту), кімнати відпочинку. Банні дні для підопічних проводяться згідно із затвердженим графіком або за потреби.

Всі підопічні пансіонату мають документи. Адміністрацією закладу налагоджена комунікація з Благодійним фондом «Право на захист», який надає допомогу підопічним, у тому числі юридичну допомогу з отримання документів.

Пансіонат налагодив співпрацю і з іншими благодійними та волонтерськими організаціями, від яких отримує гуманітарну допомогу, що обліковується та використовується на потреби підопічних.

З метою реалізації права підопічних на отримання інформації про свої права та обов'язки, у пансіонаті наявні інформаційні стенди з актуальною інформацією про права підопічних та телефони і адреси посадових осіб, до яких вони можуть звернутися у разі порушення їхніх прав.

У закладі наявні два генератори, якими забезпечуються резервне живлення харчоблоку, медичного пункту, житлових приміщень.

У закладі наявне облаштоване укриття, до якого можна потрапити в тому числі за допомогою ліфта. В укритті наявні місця для сидіння, аптечка для надання медичної допомоги, медичний кабінет, запаси води, санітарна кімната (фото 6, 7).

Група НПМ провела особисте конфіденційне спілкування з 56 підопічними та 4 працівниками закладу.

Скарг на жорстоке поводження, якість догляду та умови проживання від підопічних не надходило. Підопічні неодноразово висловлювали вдячність адміністрації та працівникам закладу.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групи НПМ здійснено 08.03.2023, за результатами якого виявлено такі порушення:

відсутність в медичному відділенні дентального рентгенапарату, що унеможливорює проведення поглибленого стоматологічного обстеження мешканцям пансіонату та не забезпечується своєчасне надання належної стоматологічної допомоги;

відсутність у закладі посади лікаря-стоматолога;

неналежне зберігання лікарських засобів (у приміщенні для зберігання лікарських засобів відсутня можливість підтримання температури повітря).

З позитивних зрушень в роботі закладу можна виокремити наступні:

медична частина закладу має необхідне обладнання та техніку, що забезпечує надання медичних послуг на належному рівні;

ізолятор наразі перебуває на стадії ремонтних робіт;

встановлені ліфти відповідають усім стандартам згідно з ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд»;

на одному з поверхів завершено ремонт, що свідчить про покращення умов проживання для підопічних.

Частково виконані надані рекомендації в частині забезпечення медичної частини кондиціонером для можливості підтримання відповідної температури повітря у приміщенні де зберігаються лікарські засоби. Наявний придбаний кондиціонер, проте його встановлення заплановано на березень 2025.

Водночас, питання забезпечення штату посадою лікаря-стоматолога залишається невирішеною. Зі штатного розпису була вилучена ця посада через відсутність лікаря протягом тривалого часу.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катування, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 1 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів поводження і покарання, стаття 28 Конституції України).

1. Під час вивчення затверджених посадових інструкцій медичних працівників, встановлено, що до функціональних обов'язків не включений пункт про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження чи покарання, як це передбачено статтею 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Слід зазначити, що адміністрацією закладу під час відвідування розпочато роботу над усуненням вказаного порушення, а саме внесено пункт про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження чи покарання до трьох посадових інструкцій та продовжено роботу над внесенням зазначеного пункту до посадових інструкцій всіх працівників.

Порушення права на повагу до приватного і сімейного життя (стаття 8 Європейської конвенції з прав людини).

2. У порушення пункту 35 Типового положення про будинок-інтернат для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.09.2020 №772 (далі – Типове положення), не всі житлові кімнати для двох і більше осіб облаштовано ширмами для забезпечення приватності під час переодягання, проведення санітарно-гігієнічних процедур.

Ширми приносять у житлову кімнату за потреби, проте кількість таких ширм – декілька штук на поверх.

3. Групою НПІМ встановлено, що м'який інвентар, зокрема постільну білизну та рушники, а також одяг підопічних не персоналізовано.

4. У туалетах загального користування наявні перегородки, проте відсутні двері, які зачиняються, що порушує право особи на приватність (фото 8).

Порушення прав осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення (стаття 9 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю).

5. Не всі приміщення закладу у повній мірі пристосовані до потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, що не відповідає вимогам ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд», а саме:

у коридорах житлових корпусів відсутні горизонтальні поручні з обох боків для полегшення пересування маломобільним особам;

при вході в окремі кабінети не розміщені інформаційні таблички з зазначенням номеру та назви відповідного кабінету шрифтом Брайля, що ускладнює орієнтацію для відвідувачів та підопічних (фото 9).

Порушення права на охорону здоров'я (стаття 25 Конвенції про права осіб з інвалідністю, стаття 49 Конституції України, статті 32, 34 Закону України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні», стаття 38 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я»).

6. У штатному розписі закладу відсутня посада лікаря-стоматолога, що унеможлиблює отримання стоматологічної допомоги у разі потреби.

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, житло (стаття 48 Конституції України).

7. Групою НПМ встановлено, що продукти харчування в пансіонаті зберігаються в холодильнику з порушенням правил товарного сусідства та без відповідного маркування, що не відповідає вимогам статті 49 Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» (далі – Закон).

Порушення правил товарного сусідства в холодильнику може призвести до перехресного забруднення, що збільшує ризик харчових отруєнь і порушує санітарні норми (фото 10, 11, 12).

Окрім того, групою НПМ встановлено, що холодильне устаткування перебуває в неналежному санітарному стані, що порушує вимоги статті 45 Закону.

8. У порушення пункту 5 Типового положення проміжки часу між прийманням їжі не повинні перевищувати чотирьох годин, останнє приймання їжі підопічними здійснюється за дві години до сну. Проте у пансіонаті, відповідно до графіку дня, вечеря відбувається о 18:00, а нічний сон о 22:00, отже, проміжок між останнім прийманням їжі та нічним сном становить більше, ніж 2 години. Окрім цього, проміжок між сніданком та обідом становить більше, ніж 4 години (фото 13).

Інші порушення.

9. Під час конфіденційного спілкування з підопічними групою НПМ були отримані скарги щодо завищених цін на продукти у буфеті, який функціонує на території закладу. Оскільки мешканці пансіонату є соціально вразливою категорією, надмірно високі ціни можуть обмежувати їхній доступ до необхідних товарів, що суперечить принципам соціальної справедливості та захисту прав споживачів.

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Харківській обласній військовій адміністрації забезпечити:

контроль за дотриманням прав підопічних;

вжиття невідкладних заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності закладу;

розглянути можливість додаткового фінансування закладу з метою облаштування будівлі пансіонату відповідно до потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення.

2. Харківській обласній раді забезпечити наявність посади лікаря-стоматолога у штатному розписі закладу.

3. Комунальній установі «Харківський геріатричний пансіонат ветеранів праці» Харківської обласної ради забезпечити:

облаштування ширмами житлові кімнати для двох і більше осіб;

персоналізувати м'який інвентар підопічних, у тому числі, одяг;

облаштування будівлі пансіонату відповідно до норм ДБН В.2.2-40:2018;

облаштувати санітарно-гігієнічні кімнати дверима, що зачиняються;

дотримання вимог Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів»;

дотримання проміжку часу між прийманням їжі не більше, ніж чотири години та останнє приймання їжі за дві години до сну;

перегляд цін буфетом, що функціонує на першому поверсі корпусу.

Додаток: фотоматеріали на 3 арк. в 1 прим.

**Керівник регіональної групи НПМ
в Харківській області**

Діана ДЕРКАЧ

Фотоматеріали

фото 1

фото 2

фото 3

фото 4

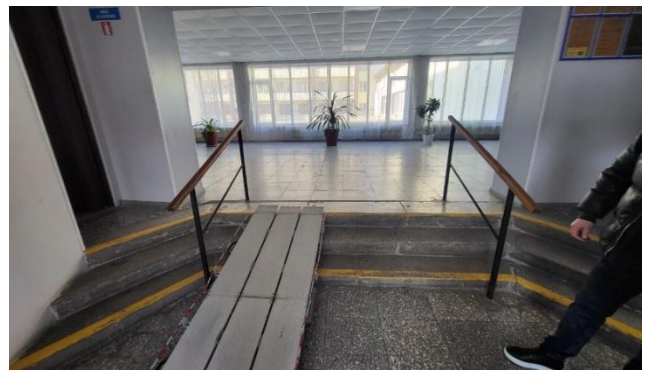

фото 5

фото 6

фото 7

фото 8

фото 9

фото 10

фото 11

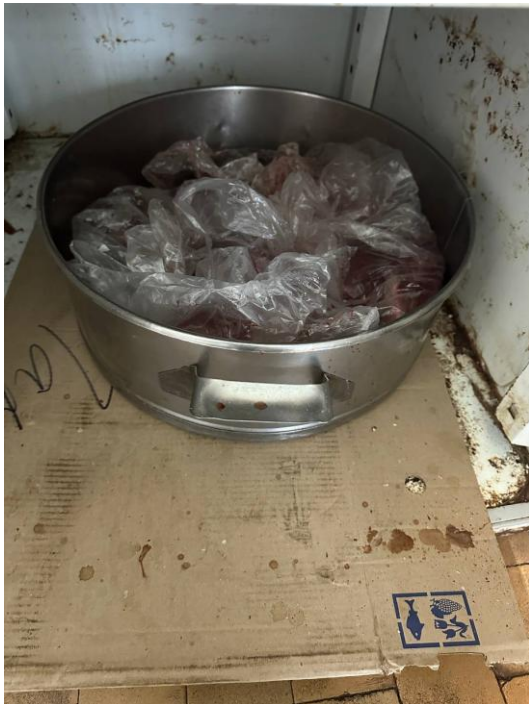

фото 12

фото 13

